

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ПРИЙОМИ ВИВЧЕННЯ ЦИКЛУ РОМАНІВ «ХРОНІКИ НАРНІЇ» К.С.ЛЬЮЇСА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Кожна з частин циклу роману «Хроніки Нарнії» [1], не зважаючи на те, що кожна з них має свою повноцінну історію, все ж таки відноситься до одного й того ж самого всесвіту К.С. Льюїса. Однак, виникає питання, яким саме чином читачеві, а особливо незнайомому з творчістю К.С. Льюїса, починати свою мандрівну подорож чарівним та дивовижним світом Нарнії. З чого починати, яку саме частину зробити для себе "початком подорожі"? Особливо важливе вирішення цього питання для вчителя. Зазвичай у школі вивчається лише одна, найвідоміша книга циклу «Лев, Біла Відьма та шафа». Проте, вважаємо, що глибоке розуміння задуму автора можливе лише за умови повного прочитання усіх його частин. Адже, як справедливо вважають сучасні літературознавці, без контексту неможливо проникнути в смислові глибини будь-якого твору, а тим більше такої фентезійної казки Льюїса як «Хроніки Нарнії» [2, с.125]. Тому вартує рекомендувати учням цей цикл для позакласного читання, оскільки, зрозуміло, що обсяг не дає можливості аудиторного вивчення.

Вважається, що існує два методи прочитання творів, за якими можна рекомендувати ту чи іншу частину «Хронік...» для будь-якого читача. Перший спосіб полягає в прочитанні творів у тому порядку, в якому їх було опубліковано. Прихильники цього методу, впевнено розділяють ідею того, що автор будь-якого твору в більшості випадків намагається дотримуватися систематичного написання творів від початку та до кінця, а не, скажімо, від середини чи кінця до самого початку історії. Однак, другий метод полягає в хронологічному прочитанні творів, за принципом логічності, послідовності наповнення історії. Прихильники такого способу прочитання «Хронік...» зазвичай посилаються на рекомендації від автора твору щодо того як саме правильно розпочати знайомство з його творчістю, та на можливі точки відліку часу тих чи інших подій у самому творі.

Пасинок К.С. Льюїса, Дуглас Грешам, запропонував порядок прочитання «Хронік Нарнії» саме у хронологічному порядку, акцентуючи на бажанні Льюїса донести ідею того, що будь-яка людина, яка пише твори, завжди пише їх у мить написання, не поспішаючи з можливими ідеями на кілька творів уперед, особливо, якщо це твори одного й того ж самого циклу [4].

Окремо скажемо про використання екранізацій роману Льюїса на уроках з літератури. Адже цей твір екранізувався багато разів і в учня виникає спокуса замість прочитання книги передивитися фільм. Методична проблема уведення кіномистецтва в навчальний процес, на наш погляд, залишається відкритою. Огляд фахової методичної періодики засвідчує, що сьогодні вчителі-словесники на уроці вкрай рідко звертаються до потенціалу цього виду мистецтва, яке завдяки технічним досягненням могло б стати надійною опорою у формуванні художньої культури та прищепленні естетичних смаків школярів.

Звісно, що кіно є іншим видом мистецтва і не повинно замінити прочитання книги. Однак, часто учні не відчують ніякої різниці між літературним твором і його екранізацією - для них ці речі рівноцінні й рівнозамінні. Щоб такого не сталося, необхідно дотримуватися певних правил використання прийому унаочнення літературного твору екранізацією. Зокрема, слухними, на нашу думку, є поради Ратушняк О. щодо вивчення цих явищ (літературного твору та його кіноверсії) [3, с.191]. Екранізація «Хронік Нарнії» містить багато розбіжностей із текстом Льюїса, тому цілком логічно використовувати на уроках зарубіжної літератури прийом порівняльного аналізу книги і кінофільму. Вчителеві необхідно докласти чимало зусиль, щоб правильно підібрати необхідні фрагменти для зіставлення, щоб надати можливість учням дослідити структуру образів та засобів їх творення в різних видах мистецтва: кінематографі ті літературі.

Література:

1. Льюїс К.С. *Хроніки Нарнії. Повна історія чарівного світу: збірка / пер. з англ.. І.Льїна, О.Кальниченка, В.Шовкуна, К.Воронкіної. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024. 912 с.*
2. Сирота Ю., Комлик Н. *Християнський контекст казки К.С. Льюїса «Хроніки Нарнії: Остання битва». Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 76, том 3, 2024. С. 124–129.*
3. Ратушняк О. *Використання кіноекранізації в літературній освіті школярів. Наукові записки. Актуальні питання філології (Літературознавство. Вип. 111. С. 189–197.*
4. Gresham D. *Back into the wardrobe with The Complete Chronicles of Narnia. Interview by Miriam Drennan. URL: <https://www.bookpage.com/interviews/7987-douglas-gresham-childrens/> (дата звернення 05.04.2025)*